

සංක්ෂිප්තය

1998 වර්ෂයේ ජනවාරි මස සිට 1999 වර්ෂයේ දෙසැම්බර් මස දක්වා පුරා වසර 2 ක් මුළුල්ලේ පවත්වන ලද වත්මන් අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණ වූයේ, ඉස්සන් ඉලක්ක කොට මීගමුව කලපුව සහ ආශ්‍රිත වෙරළ තීරයේ සිදු කරනු ලබන ධීවර ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව විධිමත් අධ්‍යයනයක යෙදීම වේ. එමෙන්ම මෙම පද්ධතිය තුළ සිදු කෙරෙන ධීවර ක්‍රියාකාරකම් සඳහා *P.indicus* සහ *M. dobsoni* යන ඉස්සන් විශේෂ 2 දක්වන දායකත්වය සැලකිල්ලට ගෙන එම ඉස්සන්ගේ ධීවර ජෛව විද්‍යාව පිළිබඳවද සැලකිය යුතු අවධානයක් වත්මන් අධ්‍යයනයේදී යොමු කරන ලදී. මෙම ඉස්සන් විශේෂ 2 ට තම ජීවන චක්‍රය සම්පූර්ණ කර ගැනීම සඳහා සාගරය මෙන්ම කලපු පරිසර පද්ධතියද අත්‍යවශ්‍ය වේ. මේ අතුරින් *P. indicus* කලපුව තුළ සිදු කෙරෙන ධීවර ක්‍රියාකාරකම් සඳහා වැඩි දායකත්වයක් දක්වන අතර, *M. dobsoni* බටහිර වෙරළ තීරයේ සිදු කෙරෙන ධීවර ක්‍රියාකාරකම් සඳහා සැලකිය යුතු දායකත්වයක් දක්වනු ලැබේ.

මීගමුව කලපුව තුළ සිදු කෙරෙන ධීවර මෙහෙයුම් සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් ආම්පන්න වර්ග 5 ක් (ගාවන දැල, විසි දැල, ත්‍රිත්ව දැල, මස් අතු සහ කට්ටු දැල) භාවිත කරනු ලැබේ. 1998 වර්ෂයේ දී මීගමුව කලපුව සඳහා ඇස්තමේන්තුගත කරන ලද මුළු මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය වොන් 827 ක් වූ අතර, (ඉස්සන් වොන් 252 ක් සහ මසුන් වොන් 575) 1999 වර්ෂයේදී මුළු මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය වොන් 1024 (ඉස්සන් වොන් 362 ක් සහ මසුන් වොන් 662) දක්වා ඉහළ යන ලදී. මෙය කලින් වසරට සාපේක්ෂව මුළු මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනයේ 24% පමණ වර්ධනයකි. කලපුව තුළ භාවිත කෙරෙන විවිධ ධීවර උපක්‍රම අතුරෙන් ඉහළම මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනයක් වාර්තා වන ලද්දේ ත්‍රිත්ව දැල් වෙතිනි. (ඉස්සන් වොන් 68 ක් සහ මසුන් වොන් 335) බටහිර වෙරළ තීරයේ ක්‍රියාත්මක කෙරෙන ට්‍රෝලිං ධීවර මෙහෙයුම් වෙතින් 1998 වර්ෂයේදී වාර්තා වන ලද මුළු මත්ස්‍ය නිෂ්පාදනය වොන් 598 ක් වූ අතර, 1999 වර්ෂයේදී මෙය වොන් 662 ක් දක්වා ඉහළ යන ලදී. මේ සඳහා ඉස්සන් දැක්වූ දායකත්වය 61% පමණ ඉහළ අගයන් ගැනීමද වැදගත් කරුණකි.

P. indicus සහ *M. dobsoni* යන ඉස්සන් විශේෂ 2 ශ්‍රී ලංකාවේ බටහිර වෙරළ තීරය අවට නොගැඹුරු සයුරු පෙදෙස්වල වසර මුළුල්ලේම ප්‍රජනන ක්‍රියාකාරකම් වල නිරතවන අතර, ජීවිත කාලය තුළදී කිහිප වරක් බිත්තර දමනු ලැබේ. පරිනත *P.indicus* ගැහැණු සතෙකු වරෙකට දමන බිත්තර ප්‍රමාණය 817,549 සිට 1,254,200 දක්වා වෙනස්වන අතර, *M. dobsoni* ගැහැණු සතෙකු බිත්තර 91,652 සිට 225,679 අතර ප්‍රමාණයක් වරකට හෙලනු ලැබේ. එමෙන්ම *P. indicus* ගැහැණු සතුන් ප්‍රජනන ක්‍රියාකාරකම් සඳහා බටහිර වෙරළ තීරයේ ගැඹුරු පෙදෙස් කරා සංක්‍රමණය වන බවද වත්මන් අධ්‍යයනයේදී හෙලිදරව් විය. තවද, කලපු පරිසර පද්ධතියෙන් පිටතට සිදුවන ඉස්සන්ගේ විගමණය කෙරෙහි බලපාන ප්‍රධානම සාධකය වන්නේ වර්ෂාපතනය වීමද වැදගත් කරුණකි.

P. indicus ඉස්සන් සඳහා ඇස්තමේන්තුගත කරන ලද උපරිම නිරසාර අස්වැන්න (MSY) වොන් 128 ක් වූ අතර, අදාළ ප්‍රශස්ත ධීවර පරිශ්‍රමය වත්මන් ධීවර පරිශ්‍රමයෙන් 40%ක අගයකි. එමෙන්ම *M. dobsoni* සඳහා එම අගය වොන් 295 ක් වූ අතර, වත්මන් ධීවර පරිශ්‍රමය ප්‍රශස්ත ධීවර පරිශ්‍රමය ලෙස සැලකිය හැක. මේ අනුව බලන කල මෙම පද්ධතිය තුළ සිදු කෙරෙන ධීවර ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳව *M. dobsoni* ඉස්සන්ට සාපේක්ෂව සැහිමකට පත්විය හැකි වුවද, මෙම ක්‍රියාකාරකම් හේතුකොටගෙන *P. indicus* ඉස්සන්ගේ පැවැත්මට දැඩි තර්ජනයක් එල්ල වී පවතී. වත්මන් ධීවර පරිශ්‍රමය අඩු කිරීම මගින් මෙම තත්වය තාවකාලිකව මග හැරගත හැකි වුවද, ප්‍රදේශයේ පවතින උග්‍ර රුකියා හිගය හේතුකොටගෙන එවන් ක්‍රියාකාරකමකදී රුකියා අහිමිවන ධීවර කාර්මිකයන්ට විකල්ප රුකියා අවස්ථා සපයා දීමේදී දැඩි අර්බුදයකට මුහුණ පෑමට සිදුවනු ඇත. එමෙන්ම *M. dobsoni* ඉස්සන්ට සාපේක්ෂව වත්මන් ධීවර පරිශ්‍රමය ප්‍රශස්ත අගයක පැවතීම කෙරෙහි ද මෙහිදී සැලකිය යුතු අවධානයක් යොමුකල යුතුවේ.